

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1974-1975

31 OKTOBER 1974.

Voorstel van wet betreffende verschillende maatregelen in verband met het ouderschap.**(Ingediend door de heer Hambye c.s.).**

TOELICHTING

Onze vooruitstrevende maatschappij moet niet alleen meer welzijn, maar ook meer menswaardigheid betrachten.

Het grondbeginsel van menswaardigheid en van beschaving is de eerbied voor het menselijk leven : voor elk menselijk leven, voor het leven van de moeder, het leven van het reeds verwekte maar nog niet geboren kind.

Anderzijds wordt terecht in onze maatschappij het bewust en verantwoord ouderschap meer en meer als een menswaardige levensregel gezien.

Deze doeleinden vergen een geheel van houdingen — persoonlijke en maatschappelijke — en een geheel van maatregelen — sociale en wetgevende.

Vereist is allereerst een degelijke opvoeding : een opvoeding tot solidariteit, een opvoeding tot het seksuele leven in zijn volle menselijke waarde en tot verantwoord ouderschap.

Er moeten maatregelen worden getroffen om te voldoen aan alle behoeften en om tegemoet te komen aan alle noden.

1. Centra voor vóórhuwelijksraadplegingen en gezinsraadplegingen moeten, met een behoorlijk statuut en met waarborgen van degelijkheid, worden vermenigvuldigd in verhouding tot de bestaande behoeften.

2. De infrastructuur van kinderdagverblijven en kinderbewaarplaatsen moet worden ontwikkeld, evenals de infrastructuur van gezinshulp en hulp aan moeders in nood.

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1974-1975

31 OCTOBRE 1974.

Proposition de loi comportant différentes mesures relatives à la parenté.**(Déposée par M. Hambye et consorts).**

DEVELOPPEMENTS

Dans notre société en progrès, l'on ne peut tendre seulement à donner plus de bien-être, mais aussi à promouvoir davantage la dignité de l'être humain.

A la base de toute dignité humaine et de toute civilisation, nous trouvons le principe du respect de la vie humaine : de toute vie humaine, de celle de la mère, de celle de l'enfant déjà conçu mais encore à naître.

D'autre part, la parenté consciente et responsable apparaît, à juste titre, comme un idéal de dignité humaine de plus en plus répandu.

La réalisation de ces objectifs implique un certain nombre d'attitudes — personnelles et sociales — et un ensemble de mesures — sociales et législatives.

Il faut tout d'abord une éducation sérieuse, une éducation à la solidarité, à la vie sexuelle dans toute sa valeur humaine et à la parenté responsable.

Des mesures doivent être prises afin de satisfaire tous les besoins et de répondre à toutes les détresses.

1. Les centres de consultation prématrimoniale et conjugale, dotés d'un statut adéquat et donnant toutes les garanties de qualité, doivent être multipliés en fonction des besoins.

2. Il faut développer l'organisation de crèches et de garderies, ainsi que l'infrastructure d'aide aux familles et aux mères en difficultés.

3. Het statuut van het natuurlijk kind moet worden herzien.

4. Een verdere verbetering van de wetgeving op de adoptie moet worden overwogen.

5. Het recht op bijstand, waaromtrent een wetsvoorstel is ingediend, moet zonder verwijl worden erkend.

6. Onder nader te bepalen voorwaarden moet een sociaal-pedagogische toelage worden toegekend aan de moeder en bij voorrang aan de alleenstaande moeder, die zelf voor haar kind zorgt.

**

Dit wetsvoorstel moet worden gezien in het raam van dat geheel. Het strekt tot het treffen van twee maatregelen die juridisch op zeer verschillend gebied liggen, maar die verbonden zijn doordat zij beantwoorden aan de doeleinden die boven werden omschreven en onmiddellijk kunnen worden ingevoerd, zonder juridisch-technische problemen op te roepen of nog langdurige studie te vorderen.

De hoop wordt gekoesterd dat dit wetsvoorstel een prikkel moge wezen, ook voor de Regering, om te doen wat moet gedaan worden.

**

I. Wat betreft de geboorteakte.

Artikel 57 van het Burgerlijk Wetboek betreft de inhoud van de geboorteakte. Dit artikel luidt als volgt :

« De akte van geboorte vermeldt de dag, het uur en de plaats van de geboorte, het geslacht van het kind en de voornamen die aan het kind worden gegeven, de voornamen, de naam, het beroep en de woonplaats van de ouders, alsook die van de getuigen. »

In het Franse Burgerlijk Wetboek werd het artikel aangevuld in die zin dat wanneer de vader en de moeder van het natuurlijk kind, of één van hen, niet aan de ambtenaar van de burgerlijke stand worden aangewezen, geen vermelding dienaangaande in het register wordt opgenomen.

Door het toevoegen van deze bepaling aan artikel 57 heeft men mogelijk willen maken dat niet alleen de vader maar ook de moeder onbekend blijven. Wij stellen voor een zelfde bepaling in het Burgerlijk Wetboek op te nemen, met dien verstande dat het woord « natuurlijk » wordt weggelaten.

Men zou ter verantwoording van de voorgestelde bepaling reeds kunnen aanvoeren dat het billijk is de vader en de moeder op gelijke voet te stellen.

Er zijn echter andere en betere redenen :

— er kunnen zich bijzonder dramatische toestanden voordoen die de vrouw aanzetten om haar moederschap te verbergen, ook al wil ze haar kind dragen en normaal laten geboren worden;

— het is verkieslijk het kind te onttrekken aan een omgeving waarin het niet gewenst is en geen plaats vindt;

— de kansen op een goede adoptie kunnen door de onbekendheid van de moeder in de hand worden gewerkt.

3. Le statut de l'enfant naturel doit être revu.

4. De nouvelles améliorations à la législation relative à l'adoption doivent être envisagées.

5. Le droit à l'assistance, qui a fait l'objet d'une proposition de loi, doit être reconnu sans délai.

6. Une allocation socio-pédagogique doit être octroyée, dans des conditions à déterminer, à la mère et, par priorité, à la mère isolée qui s'occupe elle-même de son enfant.

**

La présente proposition de loi doit être envisagée dans cet ensemble. Elle tend à réaliser deux mesures qui relèvent de domaines juridiques très différents, mais qui sont liées car elles répondent aux objectifs décrits ci-dessus et peuvent être appliquées immédiatement, sans susciter des problèmes juridiques ou techniques dont la solution exigerait de longues études.

L'on caresse l'espoir que cette proposition de loi puisse constituer un incitant, pour le Gouvernement aussi, à faire tout ce qui doit être fait.

**

I. En ce qui concerne l'acte de naissance.

L'article 57 du Code civil concerne le contenu de l'acte de naissance. Cet article est ainsi rédigé :

« L'acte de naissance énoncera le jour, l'heure et le lieu de la naissance, le sexe de l'enfant et les prénoms qui lui seront donnés, les noms, prénoms, profession et domicile des père et mère et ceux des témoins. »

Dans le Code civil français, la disposition suivante complète cet article : « Si le père et la mère de l'enfant naturel, ou l'un d'eux, ne sont pas désignés à l'officier de l'état civil, il ne sera fait sur le registre aucune mention à ce sujet. »

En ajoutant cette disposition à l'article 57, on a voulu permettre non seulement l'anonymat du père, mais aussi celui de la mère. Nous proposons d'introduire une disposition semblable dans le Code civil, sous cette réserve cependant que le mot « naturel » n'y figurera pas.

L'on peut déjà alléguer pour motiver cette disposition qu'il est juste que le père et la mère soient mis sur le même pied.

Il y a cependant d'autres et de meilleures raisons :

— il peut exister des situations particulièrement dramatiques qui incitent la femme à cacher sa maternité, même si elle veut conserver son enfant et le mettre normalement au monde;

— il est préférable de soustraire l'enfant à un milieu où il n'est pas souhaité et où il ne trouve pas sa place;

— l'anonymat de la mère augmente pour l'enfant les chances d'être adopté dans des conditions favorables.

Daarom stellen wij voor een lid toe te voegen aan artikel 57 van het Burgerlijk Wetboek.

Het woord « natuurlijk » dat in de tekst van het Franse Burgerlijk Wetboek voorkomt, wordt in dit voorstel achterwege gelaten, omdat het geen zin heeft wanneer de moeder onbekend blijft, terwijl de strekking van de bepaling teniet wordt gedaan, indien de moeder bekend moet zijn om uit te maken of haar kind al dan niet natuurlijk is.

II. Wat betreft de kinderbijslag.

Een van de gevallen waarin speciale hulp geboden is, is wel dat van de ongehuwde moeder.

De aanpassing van de wetgeving op de kinderbijslag lijkt een eerste geschikte weg om daartoe te komen.

Volgens de huidige wetgeving zal de ongehuwde moeder slechts gewone kinderbijslag ontvangen, hetzij op de grondslag van de wet op de kinderbijslag voor werknemers, hetzij op de grondslag van de wet op de kinderbijslag voor niet-loontrekkenden, wanneer ze tot een van beide categorieën behoort, hetzij op de grondslag van de wet van 20 juli 1971 tot instelling van gewaarborgde kinderbijslag, indien zij geen beroep kan doen op een van de twee vorengenoemde wetten.

In dit laatste geval is dan nog vereist dat haar inkomen niet uitgaat boven het grensbedrag dat in de wet is bepaald.

Een bedrag gelijk aan dat van de verhoogde wezentoelage kan de ongehuwde moeder onder de thans vigerende wetgeving in geen geval krijgen.

En toch zijn er goede redenen om haar dat toe te kennen in geval zij zelf haar kind grootbrengt. Zij heeft dezelfde behoeften als de weduwe van een werknemer of van een niet-loontrekkende, die wel wezentoelagen geniet voor haar kinderen, onverschillig of zij werkt of niet.

Het wetsvoorstel heeft tot doel aan de ongehuwde moeder een zelfde bedrag uit te keren als dat van de verhoogde wezentoelage, wanneer zij zelf haar kind grootbrengt en geen huishouden heeft gevormd.

Deze uitkering zal haar worden toegekend, ongeacht haar bestaansmiddelen. Een dergelijke voorwaarde komt trouwens niet voor in de wet op de kinderbijslag voor werknemers, evenmin als in de wet op de kinderbijslag voor niet-loontrekkenden. Zij is wel te vinden in de wet van 20 juli 1971 op de gewaarborgde kinderbijslag. Bij dit wetsvoorstel wordt die voorwaarde opgeheven wat de ongehuwde moeder betreft.

C'est pourquoi nous proposons d'ajouter un alinéa à l'article 57 du Code civil.

Le mot « naturel » qui figure dans le texte du Code civil français n'a pas été repris dans cette proposition, parce qu'il n'a pas de portée si l'anonymat de la mère est respecté et, qu'au contraire, la portée même de la disposition est anéantie si la mère doit être connue afin de déterminer si l'enfant est naturel ou non.

II. En ce qui concerne les allocations familiales.

Le cas de la mère célibataire constitue bien l'une des circonstances dans lesquelles une aide spéciale s'impose.

L'adaptation de la législation sur les allocations familiales semble un premier moyen efficace d'atteindre cet objectif.

Dans l'état actuel de la législation, la mère célibataire ne jouira des allocations ordinaires que sur la base, soit des lois coordonnées relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés, soit de la loi sur les allocations familiales des travailleurs non salariés, si elle appartient à l'une ou l'autre de ces catégories de travailleurs, soit de la loi du 20 juillet 1971, instituant des prestations familiales garanties si elle ne peut faire appel aux deux lois précitées.

Dans ce dernier cas, elle ne bénéficiera des allocations que si son revenu ne dépasse pas le montant limitatif fixé par la loi.

La mère célibataire ne peut, sous l'empire de la législation actuelle, bénéficier en aucun cas d'allocations d'un montant correspondant à celui des allocations majorées d'orphelin.

Il existe cependant de bonnes raisons pour lui accorder ces allocations au cas où elle élève elle-même ses enfants. Elle doit faire face aux mêmes besoins que la veuve d'un travailleur salarié ou non salarié, qui bénéficie d'allocations d'orphelin, qu'elle travaille ou non.

La proposition de loi a pour objet d'accorder à la mère célibataire des allocations d'un montant égal à celui des allocations majorées d'orphelin, pourvu qu'elle élève elle-même son enfant et qu'elle ne soit pas établie en ménage.

Ces allocations lui seront accordées sans condition de ressources. Une telle condition ne figure d'ailleurs ni dans la loi sur les allocations familiales des travailleurs salariés, ni dans la loi sur les allocations familiales des travailleurs non salariés. Elle figure dans la loi du 20 juillet 1971 instituant des prestations familiales garanties. La présente proposition supprime cette condition en ce qui concerne la mère célibataire.

J. HAMBYE.

VOORSTEL VAN WET

ARTIKEL 1.

Artikel 57 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen als volgt :

« De akte van geboorte vermeldt de dag, het uur en de plaats van de geboorte, het geslacht van het kind en de voornamen die aan het kind worden gegeven, de voornamen, de naam, het beroep en de woonplaats van de ouders, alsook die van de getuigen.

» Indien de ouders van het kind, of een van hen, niet aan de ambtenaar van de burgerlijke stand worden aangewezen, wordt in het register daaromtrent geen melding gemaakt. »

ART. 2.

§ 1. In de gecoördineerde wetten betreffende de kinderbijslag voor werknemers wordt een artikel 56*octies* ingelast, luidende : « De in artikel 50*bis* bepaalde bedragen gelden eveneens voor het kind van een ongehuwde moeder die zelf haar kind grootbrengt en geen huishouden heeft gevormd. »

§ 2. In het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938 voorzien bij de wet van 10 juni 1937 houdende uitbreiding van de kinderbijslag tot de werkgevers en tot de niet-loontrekkenden, wordt een artikel 49*sexies* ingelast, luidende : « De in artikel 93*bis* bepaalde bedragen gelden eveneens voor het kind van een ongehuwde moeder die zelf haar kind grootbrengt en geen huishouden heeft gevormd. »

§ 3. In de wet van 20 juli 1971 tot instelling van gewaarborgde gezinsbijslag wordt een artikel 4*bis* ingelast, luidende : « Wanneer een natuurlijk kind, dat onder deze wet valt, wordt grootgebracht door een ongehuwde moeder die geen huishouden heeft gevormd, wordt gezinsbijslag toegekend zonder onderzoek naar de bestaansmiddelen en uitbetaald op de grondslag van de bedragen bepaald in artikel 50*bis* van de gecoördineerde wetten op de kinderbijslag voor werknemers. »

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE 1^{er}.

L'article 57 du Code civil est remplacé par le texte suivant :

« L'acte de naissance énoncera le jour, l'heure et le lieu de la naissance, le sexe de l'enfant et les prénoms qui lui seront donnés, les prénoms, nom, profession et domicile des père et mère, et ceux des témoins.

» Si le père et la mère d'un enfant, ou l'un d'eux, ne sont pas désignés à l'officier de l'état civil, il ne sera fait sur le registre aucune mention à ce sujet. »

ART. 2.

§ 1^{er}. Dans les lois coordonnées relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés, il est inséré un article 56*octies*, libellé comme suit : « Les montants prévus à l'article 50*bis* s'appliquent également à l'enfant d'une mère célibataire qui élève elle-même son enfant et n'est pas établie en ménage. »

§ 2. Dans l'arrêté royal organique du 22 décembre 1938 prévu par la loi du 10 juin 1937, qui étend les allocations familiales aux employeurs et aux travailleurs non salariés, il est inséré un article 49*sexies* libellé comme suit : « Les montants prévus à l'article 93*bis* s'appliquent également à l'enfant d'une mère célibataire qui élève elle-même son enfant et n'est pas établie en ménage. »

§ 3. Dans la loi du 20 juillet 1971 instituant des prestations familiales garanties, il est inséré un article 4*bis* libellé comme suit : « Lorsqu'un enfant naturel, bénéficiaire de la présente loi, est élevé par une mère célibataire qui n'est pas établie en ménage, les prestations familiales sont accordées sans enquête sur les ressources et liquidées sur base des montants prévus à l'article 50*bis* des lois coordonnées relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés. »

J. HAMBYE.
P. de STEXHE.
C. DE CLERCQ.
R. HULPIAU.
J. KEVERS.